

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Aqvitaniae Provincia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66783](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66783)

A Q V I T A N I A E P R O V I N C I A .

N U M E R A N T V R in Aquitania
 Prouincia Societatis Collegia sex, in
 iisque Socij centum quinquaginta, In
 Turnonensi quadragintaquinque, In
 Tolosano octo & triginta, In Rbute-
 nensi vnde viginti, In Camberiacensi sexdecim, In A-
 uenionensi & Lugdunensi, quod toto fere anno hæ ci-
 uitates vexata pestilentia fuerint, nostrorum nume-
 rus valde fuit inconstans. Societatem ingressi sunt
 quattuor.

COLLEGIVM TVRNONENSE.

I N Socios Turnonenses præclara diuinæ clemen-
 tiæ significatio exstitit hoc anno: nam præterquã-
 quod pestis eos numquam attigit; in eo quoque bello,
 quod inter nobilitatem ac plebem exarsit, diuinitus
 incolumes conseruati sunt. neque res vniquã propior
 periculo fuit; cum nostri & nobilibus tamquã popula-
 res suspecti essent, & ipsi populo etiam odiosi, quod
 ut ceteros ecclesiasticos viros, sic nostros pecuniam
 nobilibus in bellum suppeditare suspicarentur. Auxit
 populi odium rumor ab hæreticis dissipatus, coniuras-
 se eccle-

se ecclesiasticos, ut Paschalibus sollempnibus plebi ve-
 nenum in consecratis hostijs darent. Quare cum oppi-
 da, in quo collegiam Prioratum habet, plebs occupas-
 set, iuriam minutissimam, quæ in Collegij ditione erat,
 incenderunt, Patremque unum e nostris, qui iunioribus
 forte versabatur, comprehenderunt, vinculisque con-
 strictum in Rhodanum se precipitatos, aut alio mor-
 tis genere necaturos minati sunt: uerum, quæ Dei be-
 nignitas fuit, & periculo præter spem ereptus est, non
 multo autem post, seditionis auctoribus de medio su-
 blatis, tota illa ciuilis belli flamma extincta est. Ceno-
 manorum Dux in hereticos a Rege missus, Collegium
 nostrum, nobilitate uniuersa prosequente, aliquoties
 adiit, carminibusque variarum linguarum a nostris di-
 scipulis exceptus est: ac proficiscens multa nobis ani-
 mi beneuoli signa dedit, nostrisque sese ad Deum pre-
 cibus etiam atque etiam commendauit. Adolescens
 quidam cum ad febrem depellendam multa superstitiose
 adhibuisset, epota tandem de cuiusdam e nostris con-
 silio aqua benedicta, subito a febre relictus est. Freque-
 ter in uicinos pagos & oppida inuitamur: qua in re in-
 credibile horum populorum studium cernitur, quo no-
 stros audiendi tenentur: ac sæpe accidit, ut propter bel-
 lorum tumultus, armati nos deducant, & reducant.
 In oppido, quod heretici annos viginti tenuerunt, Pa-
 schalis ferijs quingenti, Pentecostes ducenti sacram
 synaxim obseruauit: duo ex primarijs uiris ad Ecclesie
 catholice gremium rediere, quos aliquot e plebe itidẽ
 secuti sunt. Institutum præterea est, ut quotidie, Chri-
 stiano ritu, B. Virginis salutationis signum campana
 oisron L publi-

publice daretur. Cæmeterio murus circumdatus, ne mortuis hæreticorum corporibus pollueretur. In alio oppido sacrosancta hebdomada ferijs, oppidanorū omnium confessiones audite sunt; in his septuaginta generales fuere. In alio, item pago vicino, cum malo demone plurimi subito corripentur, perterriti ceteri nostrum Sacerdotem euocarunt; tantusque ad eum confessionis causa concursus factus est, ut, cū satisfacere omnibus non posset, alterum subsidio mittere necesse fuerit. Confitentium numerus quingentorum fuit, ex quibus alij octoginta, alij nonaginta, alij centū annis crimina numquam recte expiauerant; hæreticus vnus ad Ecclesiam aggregatus est. Aliud oppidum uisitur, in quod abhinc annis triginta & eo amplius hæresis peruaserat, huc disputandi concionandiq. causa vnus è nostris missus, numquam ministrum adducere potuit, ut vel secū congregaretur. anni quinque & viginti erāt, cū eam urbē nullus Episcopus lustrauerat; quare Viennensis Archiepiscopus, quibusdam è nostris comitibus, eo profectus, tridui spatio sexcentis Confirmationis sacramentum dedit. In alio quoq. pago, qui hæresis fere totus infectus est, quadraginta sunt exceptæ generales confessiones: quattuor pecuniam senioribus partam restituerunt; in his vnus aureos quadringentos.

COLLEGIVM TOLOSANVM.

EX ijs, qui Tolose hoc anno ad Societatem adiuncti sunt, Parochi vnus maxime admirabilis conuersio

uersio fuit. Is, cum in Iureciuli, Philosophia, Theo-
 logiaq. operam egregie nauasset; Societatem ingredi
 constituit: quod consilium sic annos octo distulit, ut ua-
 rijs semper cogitationibus & scrupulis ob eam rem an-
 geretur. Interea, cum oppidum, in quo ille Parœciã
 administrabat, antelucano hæreticorum ingressu, re-
 pente captum esset; is præcipiti fuga seminudus ad mu-
 ros contendit; ut inde sese per fenestram demitteret.
 In fenestra palus erat forte transversus, inusitata ma-
 gnitudinis, quod ne hominum quidem paria quattuor com-
 mouere potuissent: at ille manu eum leuiter impellens,
 loco dimouit, quæ res portenti instar ab omnibus iudi-
 cata est. Cum autem fugeret, incidit in hæreticum: qui,
 tacto semel atq. iterum, summa vi per latus pugio-
 ne, cum nihil eum male accepisse cerneret; miraculo
 obstupefactus, argentum ab eo accepit, ipsum dimisit:
 atq. alterius etiã mox hæretici furore immanitateq.
 uindicauit. Hisce periculis perfunctus, graui morbo cor-
 ripitur; quo ad extremũ uitæ discrimen adductus est:
 neque prius conualuit, quam se consilium illud ingre-
 diendi Societatem, quod olim animo concepisset, uoue-
 rit exsecuturum. Cum uero Tolosam uenisset, atq. ne-
 gotium cum Patribus transegisset; ecce tibi patriam
 rursus meditatatur: ac ter accidit, ut cum ad iter om-
 nia parata essent, numquam ipse in equum adscende-
 re potuerit; ut uolens, nolens in urbe subsistere cogere-
 tur. Die autem, qui Societati ingredienda dictus illi
 est, cum tertio ad Collegium uenisset, tintinnabulum at-
 tingere numquam est ausus: donec ui quadam occulta
 & diuina in Collegium impulsus est. Ac tribus quidẽ

primis diebus, maximas habuit is animi molestias; quas incredibilis quaedam lætitia mentisque tranquillitas consecuta est: ut priores dies in sæculo; posteriores demum in religione fuisse uiderentur.

Senatori, qui plurimum auctoritate & opibus poterat, filius erat moribus grauissimis, & religiosissimis; quem pater cum suspicaretur nostræ Societatis esse uelle, apud frequentem senatum criminatus est, locupletiorum filios blanditijs ad religionem allici a nobis; ut ea ratione ad bonorum possessionem aspiremus. Cuius quidem maledicti mox dedit penas; paucis enim post diebus mortuus est; filius autem Societatem serio cepit cogitare. Verum cum nostri inuidiam metuentes, inuitis suis, adolescentem nolent recipere; is tantum importunis precibus effecit, ut à suis omnibus consensum extorxerit atq; ut non solum auaritiæ, sed hominum etiam suspicioni resistere mus, ne nummum quidem ut in Collegiū inferret, passi sumus. Octo nostris concionibus permoti ad uarios religiosorum ordines adscripti sunt: Virgo una in diuæ Claræ monasterio sese Deo consecrauit. Adolescens apostata sic animo uexabatur, ut nunquam quietem caperet; aliquando etiā à demone ad contignationem usq; sublatu est: hic nostris confessus ad religionis castra rediit. Hæretici duo ad fidem traducti sunt. Collegij quoq; reditus hoc anno ualde sunt amplificati, Prioratu nobis à principe uiro donato.

COLLEGIUM AVENIONENSE.

HI C annus ualde pestilens fuit ciuitati Auenionensi; pestis enim Septembri mense coorta sic unius anni spatio peruagata est, ut plus decem millia ciuium desiderata sint. Hoc tempore nostri alij alio digressi, praeclaros suae peregrinationis fructus retulere. Sex in urbe substituerunt; hi qua sacramentis administrandis, qua morbo affectis uisitandis curandisque, qua denique confirmandis ijs, qui ad supplicium publice ducuntur, operam egregie nauarunt. Ex horum numero; unus cum adduci non posset, mortem ut equo animo subiret, suumque caput demonibus deuoueret; nostrorum uerbis ad meliorem mentem reuocatus, in crucifixi complexu, Iesum pie pronuncians exspirauit. Qui Valeriatum (oppidi nomen id est celeberrimi in Ausionensi diocesi) profecti sunt; ij toto Aduentus & Quadragesimae tempore, Dominicis praeterea festisque diebus conciones habuerunt: Scholas etiam aperuerunt, ad quas magna puerorum multitudo uel ex vicinis hereticorum urbibus confluxit. Confessiones audita plurimae; in his 120. quae haeresim redolebant. Ad catholicam religionem traducti decem; in his dynasta fuit, qui multos iam annos bello Catholicos vexabat. Symoniaci duo adducti, ut beneficia, fructusque omnes ex ijs perceptos restituerent. Quibus rebus commoti ciues de Collegio instituendo consilia inierunt; idque ut impetrarent, Armeniacum Cardinalem & Pasionensem Episcopum deprecatores adhibuerunt. Idem Collegij aedificandi studium Carpentorati a duo-

bus e nostris, solitis Societatis muneribus excitatum est. Vasioni quoque, Cristeti, Visaniq. in populis, militibusq. ad pietatem informandis, bene res Christiana gesta est.

LUGDVNENSE, ET RHVTE-
nense Collegium.

NEquae latior annus, pestilentia grassante, Lugdu-
no fuit. maximeq. insignis existit Patris cuius-
dam e nostris opera, qui cum sua studia omnia civium
saluti dedicasset; instituit primum, vt in omnibus tem-
plis perpetuae in precibus stationes haberentur; vtque
signo publice dato priuatis in adibus singuli genibus
prouoluti, sinem malo exposcerent. Ipse praeterea vi-
catim urbem obiens, ingentem pecuniam in paupe-
rum vsus corrogauit. Curauit quoque, vt adiculae li-
gneae extra urbem edificarentur, quae rebus omnibus
instructae familijs affectis attribuerentur. Alias item
duas ligneas domos fabricatus est, in quarum vnam
pauperes febre laborantes reciperentur, in alteram ci-
bi adseruarentur. Atque in tot tantisq. occupationi-
bus conciones numquam intermisit: qua in re illud cer-
te miraculi instar fuit, vt nemo eorum, qui conciones il-
lius frequentarit, morbo sit correptus. Dominicis, fe-
stisq. diebus, in duobus sacellis e ligno exstructis rem-
diuinam publice peregit, Christi q. corpus distribuit.
Pueros quoque infantes, quos funibus e fenestris pa-
rentes demittebant; frequenter baptizauit. Neque ve-
ro a ceteris, qui sese Collegio continebant, cessatum
est;

est: ciuium enim fere omnium (quos uidelicet præsens
necessitas urgebat) confessiones audierunt, aliaq. ex
instituto ministeria utiliter exercuerunt. kal. No-
uembr. qui dies Diuis omnibus sacer est, B. Mariæ
Lauretana ciuitas publice votum nuncupauit: inde
Deiparæ Virginis beneficio vis morbi remitti cœpit,
omniaq. domi forisq. lætiora fuere.

Rhutenis hoc anno templi fundamenta poni cœpta
sunt; primusq. lapis ab Episcopo ritu sollemni deie-
ctus est. in eius ædificationem ciuitas aureos centum

Et quinquaginta decreuit. Parens hæreticus fi-
lio, qui nostras scholas frequentat, per
litteras præcepit, ne sacrificio Mis-

sæ interesset; id scilicet filius

facturum se præcise ne-

gavit, litterasq. de-

tulit ad præce-

ptorem.

